

Yttrande från Förbundet för Ekoparken över samråd angående destruktionsanläggning vid Husarviken

Förbundet för Ekoparken representerar 45 föreningar med inalles mer än 200.000 medlemmar. Förbundets uppgifter är att *värna, vårda* och *visa* Ekoparken, d.v.s. ett område på Norra och Södra Djurgården, väsentligen överensstämmande med Nationalstadsparken.

Gasverkstomten gränsar i norr till Husarviken, d.v.s. till Ekoparken. Trots detta erhöll Förbundet ingen kallelse till det s.k. tidiga samråd, vilket ägde rum den 11 januari i år. Vi finner detta anmärkningsvärt, och förutsätter att vi fortsättningsvis kommer att få kallelse till alla gatu- och fastighetskontorets samråd rörande projekt i eller i anslutning till Ekoparken.

Ett andra samråd utlystes till den 23:e februari. Till detta möte förelåg rapporten **Tidig MKB för planerad sanering av "hot-spots" inom gasverksområdet vid Husarviken**, producerad av konsultfirman AB Jacobson & Widmark. Skriften behandlar - som sig bör - endast ämnet i titeln; ingenting sägs om destruktion av massor från andra delar av staden. Vid mötet framkom dels att kallelse inte utgått som avsett (den lokala tidningen hade inte distribuerats), dels att texten i kallelsen varit missvisande genom att den utelämnat information om gatu- och fastighetskontorets planer på storskalig destruktion av massor från ett flertal områden i Stockholm. Som en följd härav utlystes ett ytterligare möte till den 14:e mars.

Detta tredje möte var tämligen välbesökt; ett femtiotal personer hade slutit upp. Förtjänsten av detta tillkommer emellertid Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening, inte gatu- och fastighetskontoret. Gfk:s annonsering hade nämligen även denna gång varit synnerligen sparsam och dessutom missvisande: Inte heller av den tredje kallelsen framgick nämligen kontorets planer på destruktion av massor från flera delar av Stockholm.

Det är svårt att frigöra sig från misstanken att gfk inte finner det förenligt med kontorets intressen att uppmuntra de boende i Hjorthagen att ta del av och yttra sig över planerna på en destruktionsanläggning. Vi menar att det - för att uppfylla lagstiftarens syfte med samrådsförfarandet - finns all anledning att arrangera ett fjärde möte, lämpligen i själva Hjorthagen (exempelvis i kyrkan). Av annonseringen inför denna sammankomst måste naturligtvis klart framgå vad som planeras.

Projektet presenterades först som ett projekt för sanering av sex s.k. *hot-spots* med en total omfattning av 4.000 ton på gasverkstomten. Objekten utgörs huvudsakligen av tämligen väl invallade tjärfickor, med mer eller mindre sand- eller vattenförorenad tjära. Något akut saneringsbehov p.g.a. läckagerisk synes inte föreligga, men på längre sikt kan föroreningar eventuellt läcka ut i den omkringliggande, starkt förorenade marken. Eftersom den utan jämförelse största delen av områdets föroreningar finns i marken (och i Husarviken och Lilla Värtan) skulle en sanering av tjärfickorna inte innebära möjlighet att friklassa området. I själva verket synes den föreslagna saneringen närmast vara av kosmetisk karaktär. I en MKB, upprättad av fyra studenter vid Lantbruksuniversitetet på uppdrag av Jacobson & Widmark, sägs nämligen

"Att endast ta bort tjärobjekten är det alternativ som kan vara lämpligt att inleda med, om det inte finns ekonomiska medel för sanering av hela området. [...] Att endast ta bort tjärcisternerna kan dock inte ses som ett saneringsalternativ utan endast som en inledning till

sanering eller, som kommunen menar, ett avslutande av verksamheten. De stora påfrestningarna på miljön kvarstår, liksom den barriäreffekt som området utgör."

Under tiden från det första till det tredje samrådsmötet har uppskattningen av föroreningsmängderna successivt räknats upp, och uppgår nu till 20.000 ton. Osäkerheten i skattningarna är uppenbarligen betydande.

Under ärendets behandling har ytterligare tre saneringsobjekt presenterats, nämligen kv. Lyftkranen i Ulvsunda, Sickla Udde och Klara Sjö. Karaktären hos dessa objekt är en annan: Här rör det sig inte om väl definierade punktkällor utan om mer utspridda föroreningar. Den uppskattade mängden förorenad jord uppgår till 70.000 - 100.000 ton, d.v.s. långt mer än innehållet i gasverkstomtens tjärfickor.

Vid samrådsmötena har det gradvis framkommit att gfk laborerar med tre alternativ:

1. En destruktionsanläggning på gasverkstomten
2. En anläggning i Ulvsunda
3. En anläggning på gasverkstomten och en i Ulvsunda

Om vi uppfattat saken rätt, ser kontoret det första alternativet som sitt huvudalternativ. Förbundet för Ekoparken finner av flera skäl detta mycket egendomligt:

- Som framgår av det ovanstående är de föreslagna åtgärderna på gasverkstomten varken särskilt angelägna eller ens särskilt meningsfulla, så länge de inte kombineras med väsentligt mycket mer omfattande åtgärder (till en kostnad av hundratals miljoner eller kanske t.o.m. bortåt en miljard kronor). Att förlägga en destruktionsanläggning - med huvudsakligt syfte att ta hand om massor från andra områden - till just detta område framstår inte som välmotiverat. Man kan inte undgå att fråga sig, om inte tjärfickorna i själva verket bara utgör ett svepskäl.
- Gasverkstomten gränsar till Nationalstadsparken, med dess krav på bl.a. maximala bullernivåer. Redan den pågående verksamheten på gasverksområdet, i kombination med trafiken på Gasverksvägen, leder till oacceptabelt höga bullernivåer strax norr om Husarviken; vi har svårt att se hur en sorterings- och förbränningsanläggning skall kunna förbättra situationen.
- Planerade vägtransporter från övriga förorenade områden kommer att innebära en ytterligare belastning, vad gäller buller och avgaser, på bl.a. Valhallavägen och Norra Djurgårdens vägnät. Att hävda att försämringen är marginell håller inte - i stort sett alla förändringar är marginella, men sammantagna blir de långt ifrån försumbara. Förbundet för Ekoparken godtar inte "de små stegens tyranni".

Kanske är det i själva verket så, att förklaringen - åtminstone delvis - står att söka på annat håll? Av tjänsteutlåtande gfn 2000-02-15 **Upprustning av infartsparkeringen vid Ropsten** (Urban Edvardson) framgår, att ett nytt parkeringsdäck planeras på några "hot-spots" strax väster om värmepumpen:

"För området väster om värmepumpen föreslås som huvudalternativ att ett p-däck byggs på en del av området. Om detta av olika skäl inte skulle vara möjligt att genomföra föreslås ytparkering på hela området. Upprustningen av den östra delen (under Lidingöbron) föreslås ske under år 2000. För den västra delen måste vissa marksaneringsåtgärder vidtas innan arbetena kan påbörjas. Den västra delen av infartsparkeringen beräknas därför färdigställas under åren 2001-2002."

I avtalet (bilaga 1 till tjänsteutlåtandet) mellan Stockholms Stads Parkerings AB och Stockholms kommun samt Lidingö stad sägs i § 2 följande:

Upprustningsalternativ

Två upprustningsalternativ föreligger.

Alternativ 1 (huvudalternativ)

En total upprustning av såväl den östra som den västra delen med början i den östra delen under år 2000 och den västra delen under 2001 efter det att staden sanerat vissa delar av marken. Detta alternativ inkluderar även uppförande av P-däck.

Efter att ha vägt argumenten och noga applicerat Occams rakkniv på problemet finner Förbundet för Ekoparken överväldigande argument tala för att saneringen av tjärfacken är en miljömässigt i stort sett meningslös åtgärd, vilken i själva verket syftar till att

- möjliggöra byggandet av ett parkeringsdäck
- rättfärdiga anläggandet av en destruktionsanläggning för förorenade jordmassor från andra delar av staden

Med tanke på de olägenheter en destruktionsanläggning kommer att vålla de boende i Hjorthagen och Lidingö och dem som önskar nyttja näraliggande delar av Nationalstadsparken, anser Förbundet för Ekoparken att saneringen av tjärfacken bör få anstå till den dag medel föreligger för en totalsanering av hela området. Vi ansluter oss i stället till det förslag, som framförts av Per Schönning, ordförande för Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening, om att använda området för en golfbana för Stockholms ungdom (ett förslag som mottagits mycket positivt av bland andra idrottsborgarrådet). Det måste äntligen bli ett slut på de ständiga försöken att förvandla stadsutvecklingsområdet Husarviken-Värtan-Frihamnen-Loudden till en soptipp och en plats för förorenande verksamheter!

Till det föregående vill vi lägga ett par allmänna synpunkter:

- Gatu- och fastighetskontoret bör omedelbart ge sig i kast med uppgiften att verka för en förlängning av den tid under vilken anslagen för sanering kan användas. En planering, som utgår från att allt skall vara färdigt vid utgången av 2001, är dömd att misslyckas - inte minst på grund av de överklaganden i alla instanser som kommer att bli följderna av olämpliga planer. Det viktiga är, att det som bör göras verkligen görs på bästa sätt, inte att det görs före ett visst godtyckligt bestämt datum.
- Gfk bör omedelbart göra en seriös och förutsättningslös undersökning av möjligheten att lägga en saneringsanläggning någonstans i f.d. Lugnets industriområde.
- Oberoende av om Ulvsunda eller Lugnet väljs för destruktionsanläggningen måste transporterarna ske med pråmar, inte bilar.
- Om det skulle visa sig omöjligt att genomföra en lokal sanering måste massorna transporteras till destinationsorten med båt eller tåg, inte lastbil.

E.u.

Claes Trygger
Artillerigatan 78
115 30 STHLM
664 05 66 (b), 790 7419 (a)